

Vikingegravene på Alden, g.nr.59 i Askvoll herred i
Sogn & Fjordane fylke, en innberetning av dipl.ing.
Axel Landsem, utført efter anmodning av Bergens Museum,
Oldsamlingen.

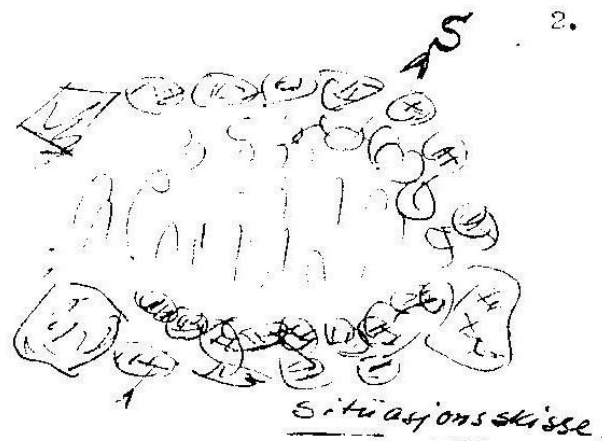
Der er idag ialt 12 påviselige vikingegraver på den
^{øst}sydlige strand av øya Alden, samt 1 grav som nu er utslettet.

Av de 12 påviselige graver ligger de 3 i gårdens umiddelbare nærhet og de 9 nordom ^(eller sørom)"Gjelet" som skiller selve gårdens innmark fra den øvrige øy. De ni graver som ligger på "Gjotene" (navnet på de to skar som strekker sig fra sjøen op til fjellet) strekker sig over en lengde av ca. 1 km. To av disse har bautasteiner stående. Alle ni her i tidens løp vært øpkastet og plyndret. Siste gang det skjedde var ca. 1865 da to herrer foretok utgravninger idet de utgav sig for å være "fra Universitetet". Resultatet påstøes å ha vært en urne med brente ben og dessuten rester av våpen. Angående dette punkt henvises forøvrig til min korrespondance av 7/7 og 19/7 - 1936.

I den efterfølgende beskrivelse refererer nummerreringen sig til kryssene på vedlagte kart. Innleggingen av den forhistoriske strandlinje er en tilnærmet antagelse av mig og kan forøvrigt tjene som et forsvor for den av øyas eier, herr gbr. Johan Fr. Alden, fremsatte idé at her i fjæren blev for ca.1000 år siden begravet de falne fra et stort slag i Aldens umiddelbare nærhet.

1. "Hjelmann"graven.

Denne grav er gravet op helt ned på berget av Johan Fr. Alden, men ingenting blev funnet. Steinrøisen er ca. 5 m. lang, ligger ca. 7-8 m.o.h. og i avstand av 35 m. fra sjøen. Bautasteinen som står ved groven ser på avstand ut som om den har et hode og dette har antakelig gitt steinen dens navn. Den er 90 cm. høi og 55 cm. bred, kantet.

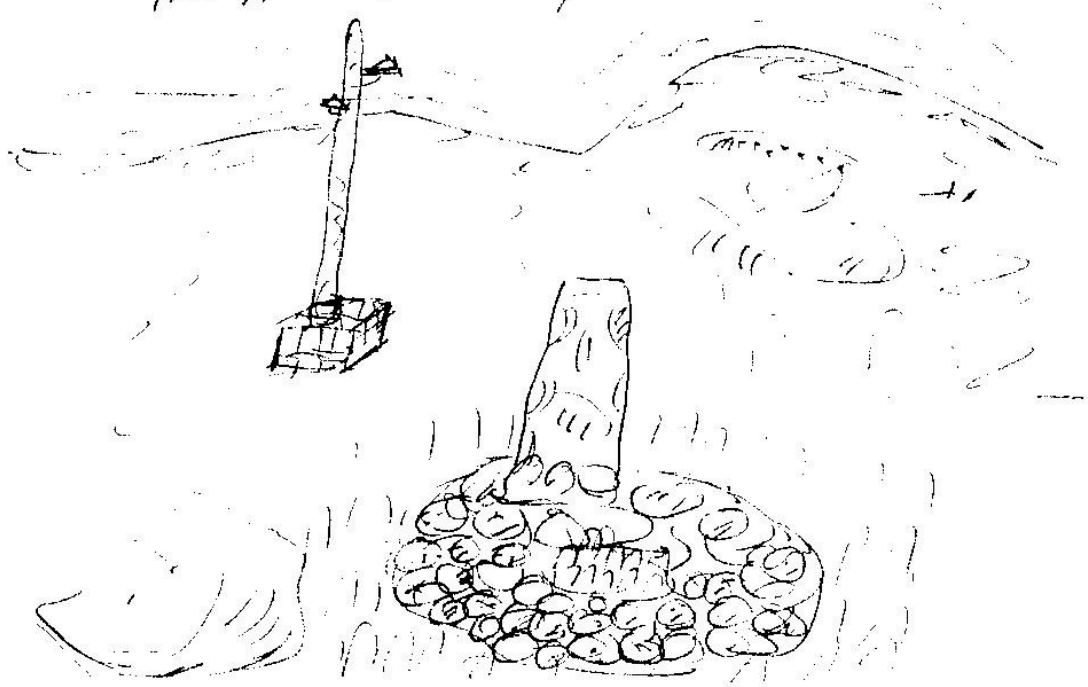

2. "Vikingsrøven på Hjetene".

Graven er den mest imponerende av alle og er forsynt med en stor bautastein. Bærer tydelig preg av å være opkastet. Det hele ligger nu som en steinrøis, sirkelrund, ca. 6 m. i diameter. Bautasteinen som står ved gravhaugens sydlige ende lå tidligere overende, men er gjenreist av gårdens eier. Steinen påstås å være ført dertil da den er av en annen sort berg enn den som finnes på Alden. Formen er flat med tiltakende tykkelse nedover, ca. 40 cm. bred, 5 cm. tykk øverst og 15 cm. nederst ved jorden. Høyden over jorden er 1,75 m. Avstand fra sjø er ca. 100 m. og høyden over havet ca. 4-5 m.

Steinrøisen består av rullesten som tydelig viser at steinen er hentet fra fjeren som for 1000 år tilbake antagelig lå ca. 3 m. høiere enn nu.

Hidelforten

8-9. Vikingegraver på Råkvika.

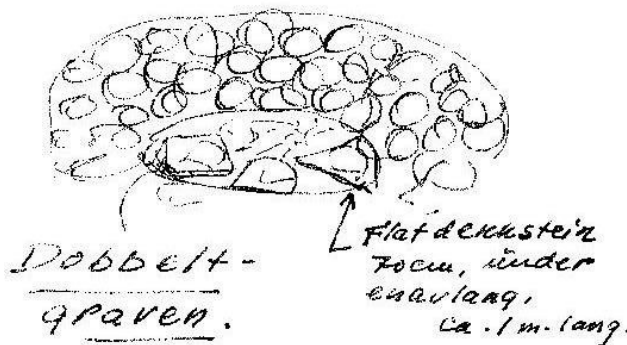
De to graver ligger ved siden av hverandre opunder fjellet, ca. 50 m. fra sjøen og ca. 8-10 m. over flo.

Den vestligste har muligens vært en dobbeltgrav. Et par store steiner ligger igjen i denne. Store og små stein ligger i en oval krans omkring.

Gravens dimensjoner er ca. 3 x 5 m.

I dobbeltgraven ligger 2 dekksteiner og to bautaer.

- Graven bortenfor er det bare rester igjen av. Bautasteinen er veltet overende, ca. 1,65 m. høi og 60 cm. bred, tilspisset mot enden.

Så kommer de fire på gårdens innmark.

10. Vikinggrav i "Storeneset" (3 fotos).

Graven ligger på en bred hylle i fjellet, ca. 4 m.o.h. ved flo og er den nøyeligste plass på hele neset. Retningen er nord-syd. Ved hodegjerdet mot syd ligger to steiner veltet, den ene har ihvertfall ligget over selve graven som dekkstein, det tyder dens flate form på. Dimensjonene er 1,5 m. lang, 80 cm. bred og 20 cm. tykk, den ligner granitt og må være ført dertil da bergarten ikke finnes på Alden (iflg. eierens uttalelse). Steinen har avrundete kanter til den ene flate side. Alt tyder på at stedet er valgt med omhu og graven forsiggjort, så her er muligens begravet en høvding eller en annen fremstående person.

11. - I flukt med nr. 10, muligens en grav til, men steinen ligger så langt nedi jorden ved hodets (?) plass at det ikke kan sies med sikkerhet. Dog skulde den bestemte ordning av de steiner som finnes, tyde på en markert grav. En bergrygg på 5 meter lengde skiller de to graver og de to graver ligger som før bemerket på et platå som på yttersiden begrenses av

Aldevågen er på innsiden av en bratt bergvegg.

På platået er nu fortøyningsbolt anbragt av havnevesenet.

12. Vikinggrav på "Fagerheim", g.nr.59, br.nr.2 (i daglig-
1 foto. Lalen kalt "Hyggård").

På en haug ovenfor "Hyggård" har før vært en gravhaug som nu er planert og lætt til br.nr.2's innmark. Man kan dog se omrissene av graven som muligens har vært en dobbeltgrav da to store steiner er plassert ved hodegjerdet mot syd, ved siden av hverandre. Selve flaten er ca. 5 m, lang og 2,5 m. - 3 m. bred. Retningen er nord-syd.

13. Den grav som nu er utslettet, lå der hvor nu hovedbygningen på Alden (br.nr. 1) står. Her stod også før en bautastein. Denne er forlengst kløvd i flere deler og brukt til muring.

På stedet for den siste grav var det jordbraker Johan Fr. Alden under utgravning av kjeller til det nuv. hus i det øverste tynne jordlag fant en pilespiss eller dolk av lys, rødbrun flint. Avstanden fra sjøen kunde være ca. 25 m. og ca. 2,5 - 3 m, over flo. Dolken er oversendt Oldsamlingen. 38837
